

BURLAKI

I. I. REPIN

Sošolci.

Povest. Spisal dr. Fr. Detela.

I.

Bog te živi, prijatelj! Odkod pa ti?“ je pozdravil na potu v kavarno avskultant Ivan Balant sošolca Josipa Narobeta, ki ga že par let ni bil videl.

„Iz Gradca, dragi moj; a v Ljubljani sem že dober teden,“ se je smehljal mladenič in stiskal prijatelju roko. „Iz mrzle tujine sem se vrnil v solnčno domovino.“

„O srečna domovina! Kam pa se misliš zdaj obrniti? Sodnija? Odvetništvo? Notariat?“

„Ne, mili moj. Mislil sem pač na to in ono, preudarjal pro in kontra; a ena stroka je prenapolnjena, druga ne nudi sigurne bodočnosti, zopet tretja je suhoparna. Posvetil sem svoje skromne moči policiji, kjer postanem v par letih vendar komisar. Kako pa se je godilo tebi, preljubi moj Ivan, odkar se nisva videla?“

„Tako, tako. Ampak zakaj se ti tako siliš, kadar govoriš? Govori vendar naravno, kakor se spodobi poštenemu človeku! In zakaj nosiš v tej vročini tako slovesen klobuk, tako slavnostno suknjo?“

Prijatelj se je opravičeval, da se še predstavlja in obiskuje nekatere družine po Ljubljani, in menil, da se zdi marsikomu čista lepa slovenščina ravno-

tako prisiljena kakor salonska obleka in da je priporočnejša prisiljena olikanost ko neprisiljena robotost.

„No in kateri stranki se misliš ti pridružiti?“ je vprašal Ivan in se obrnil s tovarišem po ulici proti mostu.

„Jaz ostanem nad strankami,“ je razlagal Josip in slovesno iztegnil roko. „Za uradnika edino pravilno, za domovino edino koristno stališče.“

„Za domovino?“

„Za domovino. Zakaj je domovina zapuščena vdova? da govorim s pesnikom. Zato, ker nima mogočnih zaščitnikov. Zakaj nima mogočnih zaščitnikov? Zato, ker nima nobenega ministra, ki bi jo branil, nobenega tajnega svetnika, kvečjemu par dvornih svetnikov.“

„Brez vpliva in brez pomena.“

„Kdor skrbi za to, da dobi domovina takih zaščitnikov, ta je domoljub; in uradnik, ki se trudi, da bi dosegel takšna dostojanstva, se bori za milo domovino. Uspešno se pa more truditi le tedaj, če ostane nad strankami.“

„Predrta reč, ti govoriš že sedaj kakor kak dvorni svetnik. Kaj bo še iz tebe! Nežnih domorodnih pesmic, kakršne si včasih zlagal, se nimamo torej nič več nadejati?“